

MONITORING ŠKŮDCŮ POLNÍ ZELENINY

34. TÝDEN (19.8.2024)

Kamil Holý

Výzkumný tým: Integrovaná ochrana zemědělských plodin proti škůdcům

Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i.

Zprávy jsou zveřejňovány v Zelinářském zpravodaji, na Rostlinolékařském portálu a umístěny na webových stránkách VÚRV: www.vurv.cz - záložka Poradenství. Monitoring je podpořen z prostředků MZe - NAP (Národní akční plán k bezpečnému používání pesticidů).

Výskyt škůdců

Početnost škůdců zůstává nízká. Příprava na seti uvedla do pohybu dřepčíky, kteří mohou rychle překročit práh škodlivosti (až desítky/rostlinu). Lokálně jsou přemnožené molice. V suchem postižených oblastech mohou škodit svilušky a makadlovka řepná, v místě vydatných dešťů květílky a pochmurnatka mrkvová. Výskyt třásněnek zůstává variabilní. Na zamořených pozemcích škodí drátovci. Osenic polních v lapácích ubývá - monitorovat housenky na rostlinách a v okolí. Lokálně mohou škodit housenky můry zelné, m. kapustové a bělásci.

Máme tu další horké a suché léto, které ovlivňuje chování škůdců. Mohou se přemnožit teplomilné druhy, které zde byly dříve pod prahem škodlivosti, naopak některé tradiční škůdce je obtížné na zelenině nalézt. Pozor by si měli dát pěstitelé na jižní Moravě, kde se škodlivost teplomilných druhů projevuje nejčastěji.

Brukvovitá zelenina - tento týden na některých pozemcích vysoký výskyt dřepčíků, s rušením strnišť více migrují krajinou a mohou rychle překročit práh škodlivosti. Výskyt ostatních druhů podobný minulému týdnu: při snížené intenzitě ochrany mohou škodit bělásci, kterých je stále hodně. Na některých plochách jsou přemnoženy molice, pokračuje kladení a líhnutí housenek mūr. Třásněnek na brukvovité zelenině je méně, ale riziko pro náchylné odrůdy zelí zůstává až do podzimu, mohou se stěhovat z napadených porostů cibule, které předčasně zasychají.

Ostatní zelenina - cibule se postupně sklízí, třásněnky přeletují mezi porosty. V různých plodinách mohou škodit polyfágní svilušky. Osenice polní - postupně se líhnou housenky - začít sledovat výskyt housenek. Létají různé druhy mūr, makadlovka řepná aj., škodlivost bude odlišná pozemek od pozemku.

Riziková: dřepčíci, molice, bělásci, třásněnky, housenky a další druhy

Dřepčící rodu *Phyllotreta*

- početnost většinou nízká, ale v některých oblastech až desítky/rostlinu. Zdrojem jsou výdroly řepky v okolí, které se připravují na seti.

Monitoring - dospělci zpravidla na vrchní straně listů, za nepříznivého počasí se mohou ukrývat u kořenového krčku. Přítomnost prozradí požerky na litech.

Ochrana - v závislosti na počtu dospělců. Mechanickou bariérou je zakrytí sítí proti hmyzu.

Osenice polní

- líhnutí housenek - začít hledat housenky na rostlinách. Početnost vyšší jen na některých lokalitách, škodlivost bude lokální, ohnisková - prohlédnout na pozemku více míst.

Monitoring - housenky světloplaché, přes den často ukryty v půdě. Na rostlinách hledat požerky na spodní straně rostlin a při výskytu čerstvých požerků hledat tmavé housenky v půdě v blízkém okolí (do 10 cm) poškozené rostliny.

Ochrana - proti housenkám do 3. instaru, než trvale zalezou do půdy, kde již přípravky nefungují.

Molice vlašovičnicková

- migrace na delší vzdálenosti je nízká, škodlivé výskyty jsou především na lokalitách se zdrojem molic v okolí (sousedící porosty s dostatkem pupáří). Zaorat napadené porosty co nejdříve po sklizni, aby na povrchu nezůstaly žádné zbytky, ze kterých se molice může líhnout i po jejich zaschnutí.

Monitoring - bílí dospělci většinou na spodní straně listů, světlá vajíčka jsou na bílé ploše.

Ochrana - dospělci jsou citliví k insekticidům, u kontaktních přípravků je nezbytné kvalitní ošetření spodní strany listů. Kapky musí být drobné a pokrýt většinu plochy listu, aby molici trefily. Účinnost zvýší smáček. Proti nymfám a v závislosti na výskytu dalších škůdců (i registraci a reziduím pesticidů) jsou účinné Benevia, Movento a Spintor.

Bělásek řepový

- početnost dospělců zůstává vysoká, při nižší intenzitě ochrany mohou housenky přežít a začít škodit. Vzácně se objevují i vajíčka b. zelného.

Monitoring - žlutozelená vajíčka jednotlivě na spodní straně listů, zelené housenky na spodní straně listů, vřívají se do hlávek. Pomocným znakem je nahromaděný trus v paždí listů, méně často i přilepený na listech.

Ochrana - housenky citlivé k přípravkům proti žravým škůdcům, běžně jsou regulovány ochranou proti jiným druhům. Starší housenky ukryté uvnitř hlávek - musí se k nim postřík dostat - zvýšit tlak a objem vody.

Třásněnky

- migrace je slabší, vyšší výskyty jsou v dřívě napadených porostech.

Monitoring - na listech tmaví i světlí dospělci a nymfy, na starších rostlinách jsou ukryti mezi nahloučenými listy. V místě sání tmavé kupičky trusu. Nymfy mohou být zaměněny za světlé částičky půdy/písku.

Ochrana - při začínajícím poškození listů sáním. U zelí před vniknutím dospělců do hlávek.

Sviluška chmelová

- poškození porostů polní zeleniny zatím nezjištěno, ale na cukrovce již škodí - sledovat výskyt.

Monitoring - drobní dospělci a nymfy na spodní straně listů, při přemnožení rostliny pokryty pavučinou. Listy žloutnou až odumírají. Napadení začíná často od okraje, nebo je ve srážkovém stínu stromů

Ochrana - pokud není povolen žádný akaricid, je možné použít univerzálně oleje (kontaktní účinek - dokonalé ošetření spodní strany listů), v některých plodinách i vedlejší účinek přípravku Movento.

Motýli

- létá kovolesskec gama, můra kapustová a m. zelná, mohou se vyskytnout housenky dalších polyfágních druhů, ale na sledovaných lokalitách výskyt nevýznamný.

Monitoring - na rostlinách hledat vajíčka a housenky, které jsou na spodní straně listů. U některých druhů jsou viditelné požrané listy.

Ochrana - proti nejmladším housenkám.

Další škůdci

makadlovka řepná - teplé a suché počasí zvyšuje riziko škodlivosti, housenky škodí v srdéčkách řepy případně bulev. Škody jsou jen v porostech stresovaných suchem. Listy řepy jsou poškozeny dřepčíky, ale většinou v nízké intenzitě.

Užitečné organismy

- v porostech bez škůdců nejsou téměř žádní predátoři ani parazitoidi. Občas se vyskytují pavouci, slunéčka a další predátoři.

Obnovila se migrace dřepčíků, je potřeba sledovat porosty několikrát týdně na více místech

Jednotlivě se mohou vyskytnout i krytonosci. Řepkaři si s nimi neví rady, škodlivost bude v dalších letech vzrůstat i na zelenině.

Molice se šíří z napadených porostů na sousední rostliny, za mírného větru je možné pozorovat dospělé odlétat pryč, ale o podzimní hromadnou migraci se zatím nejedná.

Odchyt motýlů do feromonových lapáků v roce 2024

- tečkovaně - průměrný odchyt v předchozích letech (průměr ze všech 3 lokalit)
- zářezník polní - v letošním roce feromony nefungují - nelze je pro monitoring použít

Osenice polní - konec kladení, líhnutí housenek, hledání housenek na rostlinách

Můra kapustová - dospělci ubývá, pokračuje kladení, housenky mohou škodit až do září

